

Vincent,

Bijna iedere dag lees ik een van jouw brieven en nu schrijf ik een brief aan jou. Ik weet dat mijn taalgebruik wat povertjes is in vergelijking met jouw beeldende taal. Het is vreemd dat bij mij de gedachte leeft dat ik je ken, terwijl ik geboren ben in 1955 en jij in 1853. We schelen 102 jaar! In mensenjaren veel, maar minder dan een speldenprik in de eeuwigheid.

De plaats waar ik geboren ben en woon, ken jij goed. In 1871 - jij was 17 en werkte in Den Haag - werd je vader de nieuwe dominee van Helvoirt. Je was hier met Kerstmis, Pasen en in de zomervakantie. Je ooms Anthonie, Jan en Hein woonden in Helvoirt net als je tantes: Antje, Doortje, Mietje en Truitje.

Je nichtjes Fanny en Bet en je kleine neefje Bram bezochten jou en jij hen. De zoon van je neef Jan werd zelfs in Helvoirt geboren. Hij kreeg als naam: Frans Abraham Antonie van Gogh, je familie zal ongetwijfeld een koosnaampje voor hem hebben bedacht.

Soms zat je bij de godsdienstlessen die je tantes aan de jeugd gaven. Een goed antwoord leverde hen een schetsje van jou op. Helaas werd de beloning niet op waarde geschat. Er zijn slechts twee tekeningentjes bewaard gebleven. Je schreef vanuit Den Haag je eerste brief aan Theo in Helvoirt:

‘Wij hebben prettige dagen samen gehad, en tusschen de droppeltjes door toch nogal eens gewandeld & het een en ander gezien.’

Helvoirt – met zijn mooie natuur – sloot je in je hart, daarom schreef je in april 1874 vanuit Londen:

‘Als men waarachtig van de natuur houdt, dan vindt men ’t overal mooi. Maar toch verlang ik soms zoo naar Holland & vooral naar Helvoirt.’

Al kennen we elkaar niet persoonlijk, we delen iets. Het verlangen naar Helvoirt als we er niet zijn. Ondertussen vraag jij je af waarom ik jouw brieven lees. Zo’n inbreuk op je privéleven.

Tegenwoordig ben jij een hype, dat betekent dat iedereen een graantje probeert mee te pikken van het fenomeen Vincent van Gogh. Ik beken schuld, ook ik!

Je zus Lies schreef: *‘Maar je weet zeker wel, dat schuld bekennen, half vergeven is.’* Ik hoop dat jij dat ook vindt. Dit boek gaat over je zussen en daarom indirect over jou.

Jullie vormden zo’n gelukkig gezin in Helvoirt, vierden Sinterklaas met cadeautjes. Met Kerstmis werd een grote kerstboom opgezet en iedereen genoot van het samenzijn. Jij het meeste van allemaal! Daarom schreef je dikwijls over Kerstmis.

*‘Waarde Theo,
Het is mijn behoefte om U weer eens te schrijven want ik denk dikwijls aan U en verlang zeer naar Kerstmis*

wanneer wij elkaar weder hopen te zien. Nu, de donkere dagen voor Kerstmis zijn reeds in het gezigt en daarachter ligt Kerstmis even als het vriendelijk licht van de huizen achter de rotsen en het water dat er tegen aan slaat op een donkeren avond.

Een lichtpunt was dat Kerstfeest altijd voor ons en dat blijve het.'

Helaas, het hechte gezin viel uiteen.

Ik heb – bij Maria – een kaarsje voor je aangestoken omdat ik je wil bedanken voor jouw mooie woorden die mijn boek naar een hoger plan tillen.

Els Knoope.

Frankrijk, januari 1871. Dokter Paul Gachet

Dat hem – dokter Paul Gachet – deze dag altijd zou bij blijven, kon hij nog niet vermoeden. Niets duidde erop dat vandaag zo anders zou worden dan die lange reeks voorbij, zo rampzalige dagen.

Hoe anders had hij zich deze oorlog voorgesteld. Er was een winnaar, maar tot zijn ontzetting was dat niet Frankrijk.

Was het verstandsverbijstering geweest om zich als vrijwilliger te melden? Maar zovelen hadden dat gedaan, enthousiast als ze waren. Op het moment dat Frankrijk de oorlog aan Pruisen verklaarde, waren een aantal punten voor iedere Fransman namelijk glashelder: 1. We gaan die Duitsers een lesje leren; 2. Frankrijk wordt de glorieuze overwinnaar; 3. De oorlog duurt niet lang.

Hij had daar voor zichzelf nog een vierde punt aan toegevoegd: deze oorlog gaat mij een medaille van het Légion d'Honneur opleveren.

‘Jij wil naar het front?’ Geneesheer-directeur dokter Chabrol had bedenkelijk gekeken. Waarom had hij daar geen acht op geslagen? Het resultaat is dat hij nu hier in deze desolate omgeving rondloopt met Pierre, een domme, potige boerenzoon uit Abbécourt. Samen hebben ze weer een gewonde – beenwond, waarschijnlijk amputatie...